

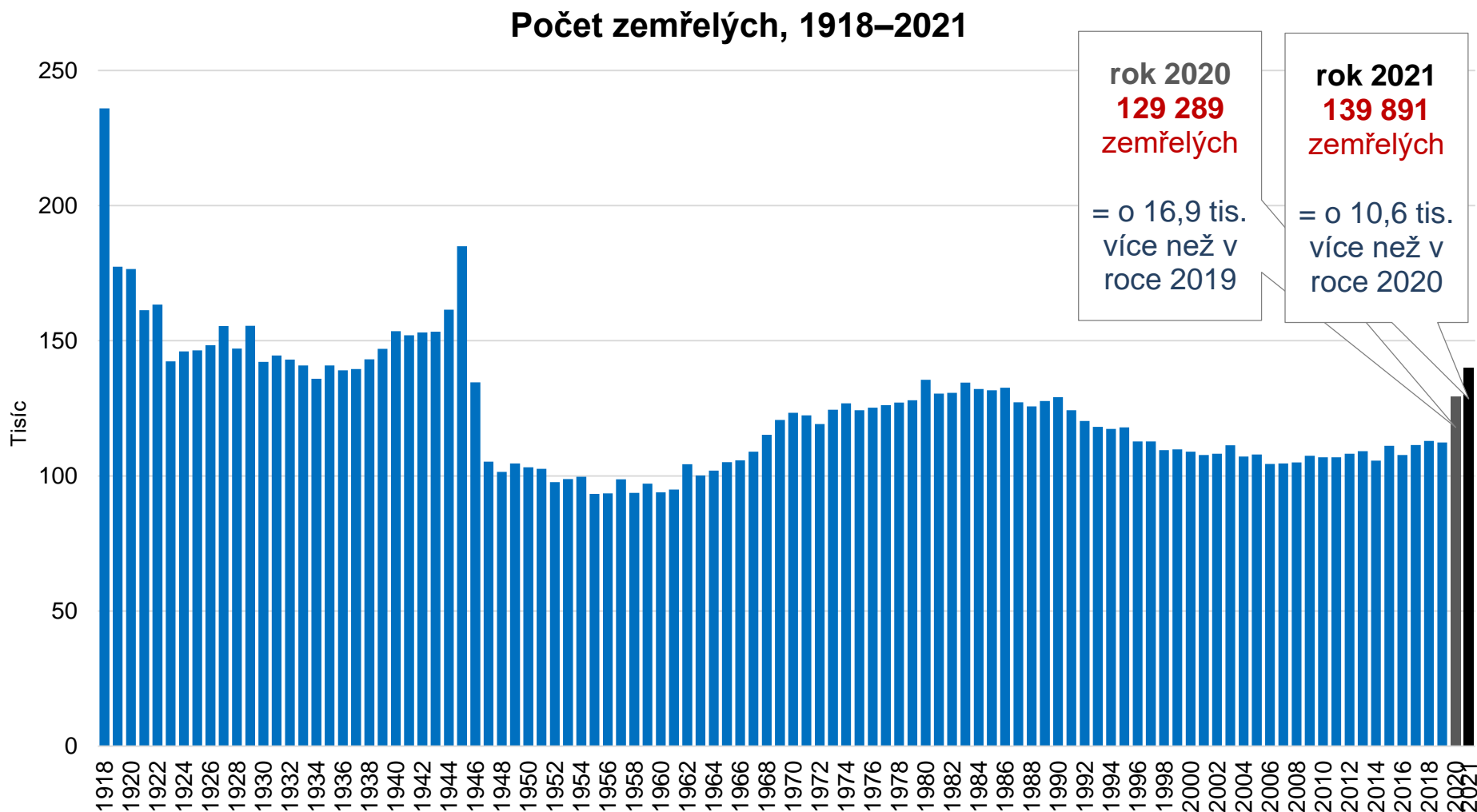

PŘÍČINY SMRTI V ROCE 2021

**Marek Rojíček
Terezie Štyglerová**

29. června 2022, Tisková konference ČSÚ a ÚZIS, Praha

Rok 2021 byl v úmrtnosti ještě tragičtější než rok 2020

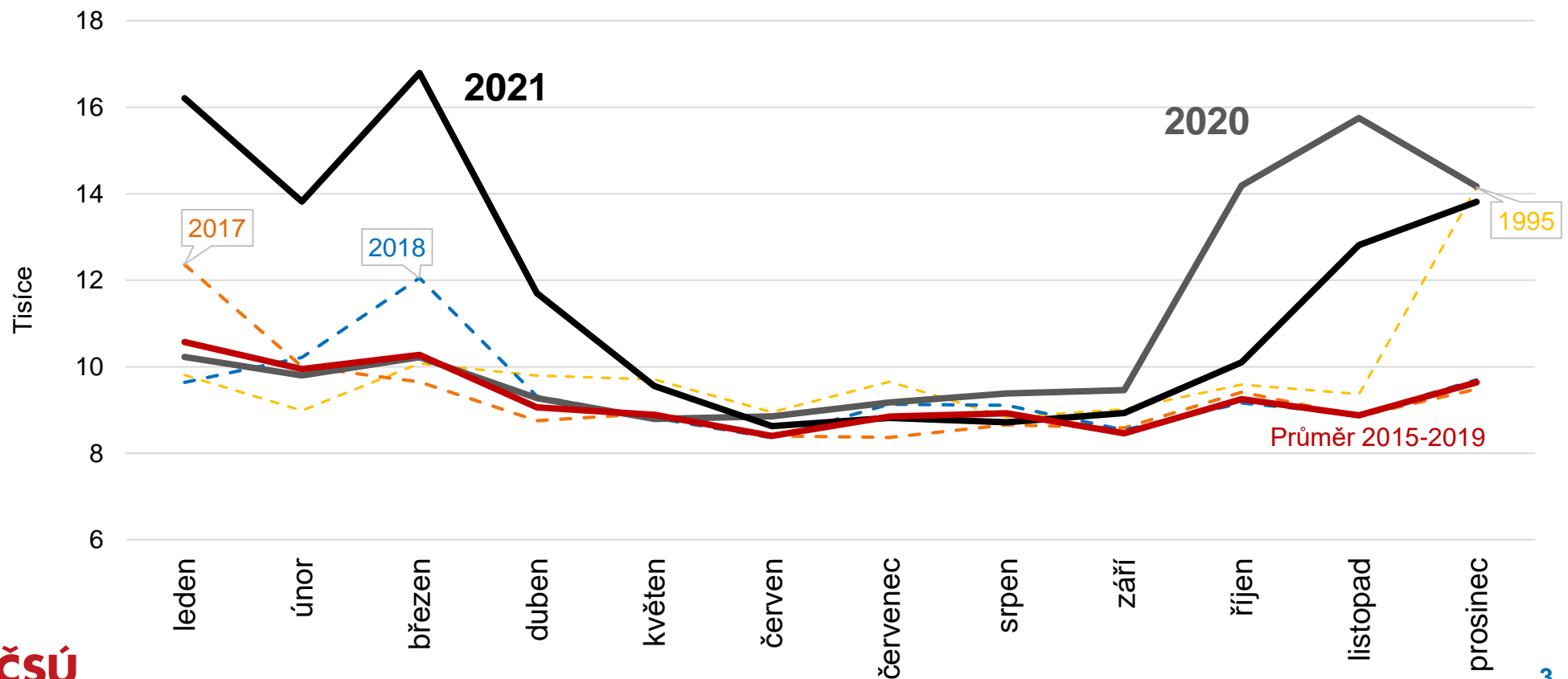

- Během dvou „covidových“ let zemřelo dohromady o 27,5 tisíce obyvatel Česka více než v roce 2019 (přičemž stárnutí populace „přispělo“ pouze v řádu nízkých jednotek tisíc)

Maximum počtu zemřelých v březnu 2021, největší relativní nárůst úmrtnosti již v listopadu 2020

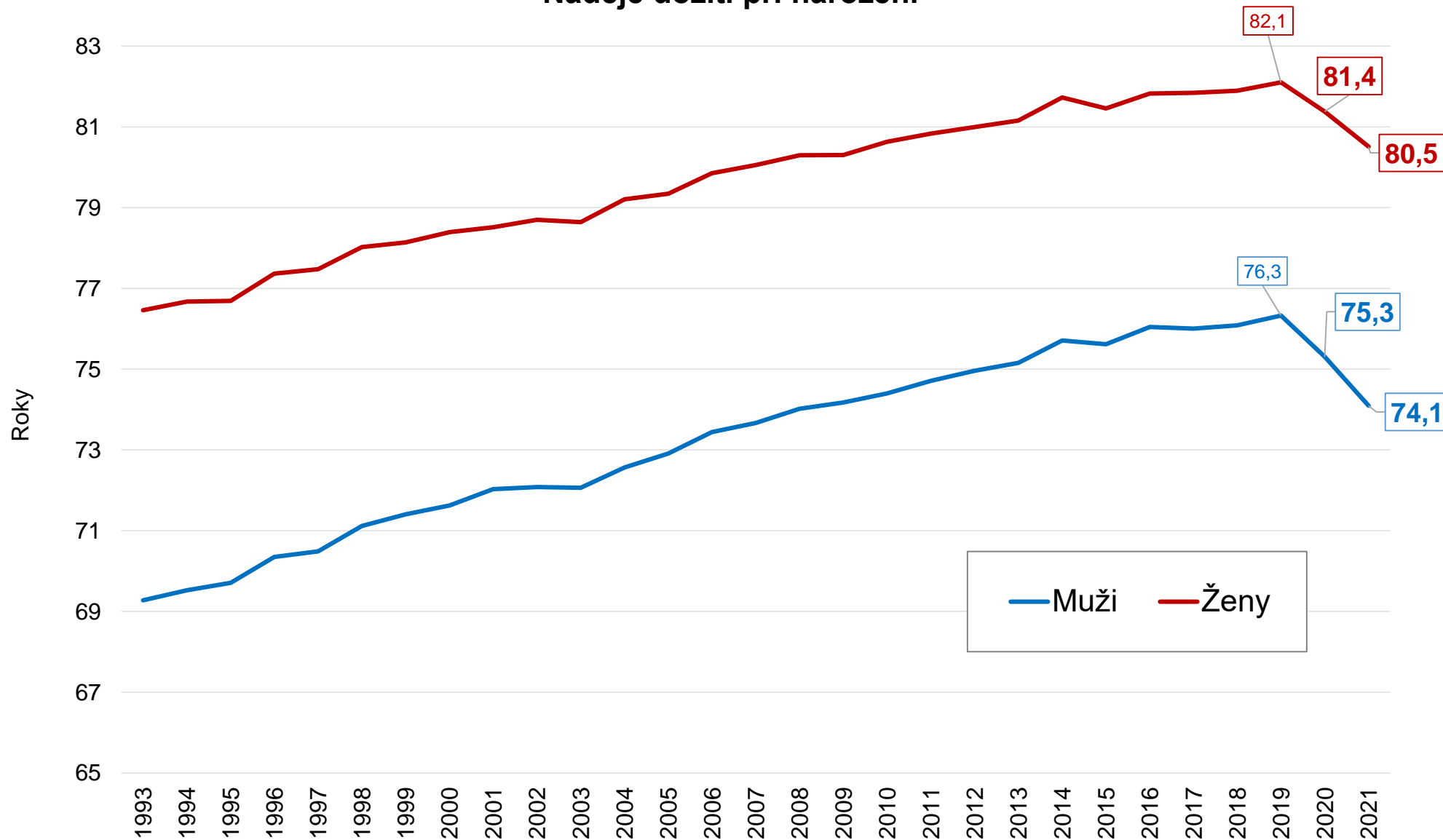
- Procentní nárůst počtu úmrtí oproti pětiletému průměru pro daný měsíc z období let 2015–2019 dosahoval v listopadu 2020 77 %, v březnu 2021 61 %
- Březen 2021 – měsíční maximum v počtu zemřelých ve (srovnatelné) časové řadě od roku 1947

Měsíční počty zemřelých

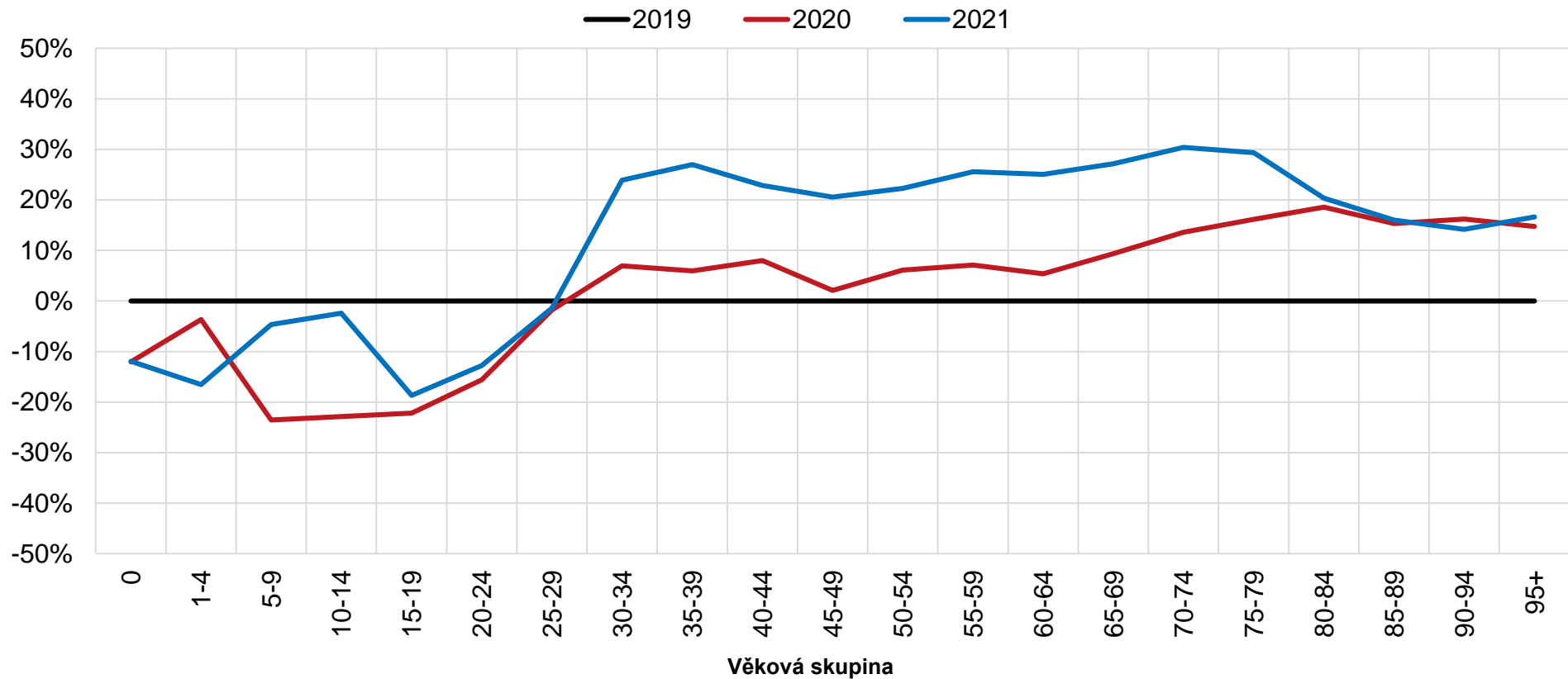
Další pokles naděje dožití

Naděje dožití při narození

V roce 2021 se zhoršila úmrtnost již od věku 30 let

Změna úrovně úmrtnosti podle věku v letech 2020 a 2021
oproti roku 2019 (v %)

- Zatímco první „covidový“ rok (2020) zvýšil úmrtnost zejména seniorů, v roce 2021 byla výrazná nadúmrtnost zaznamenána již od mladšího středního věku, a to jak u mužů, tak u žen

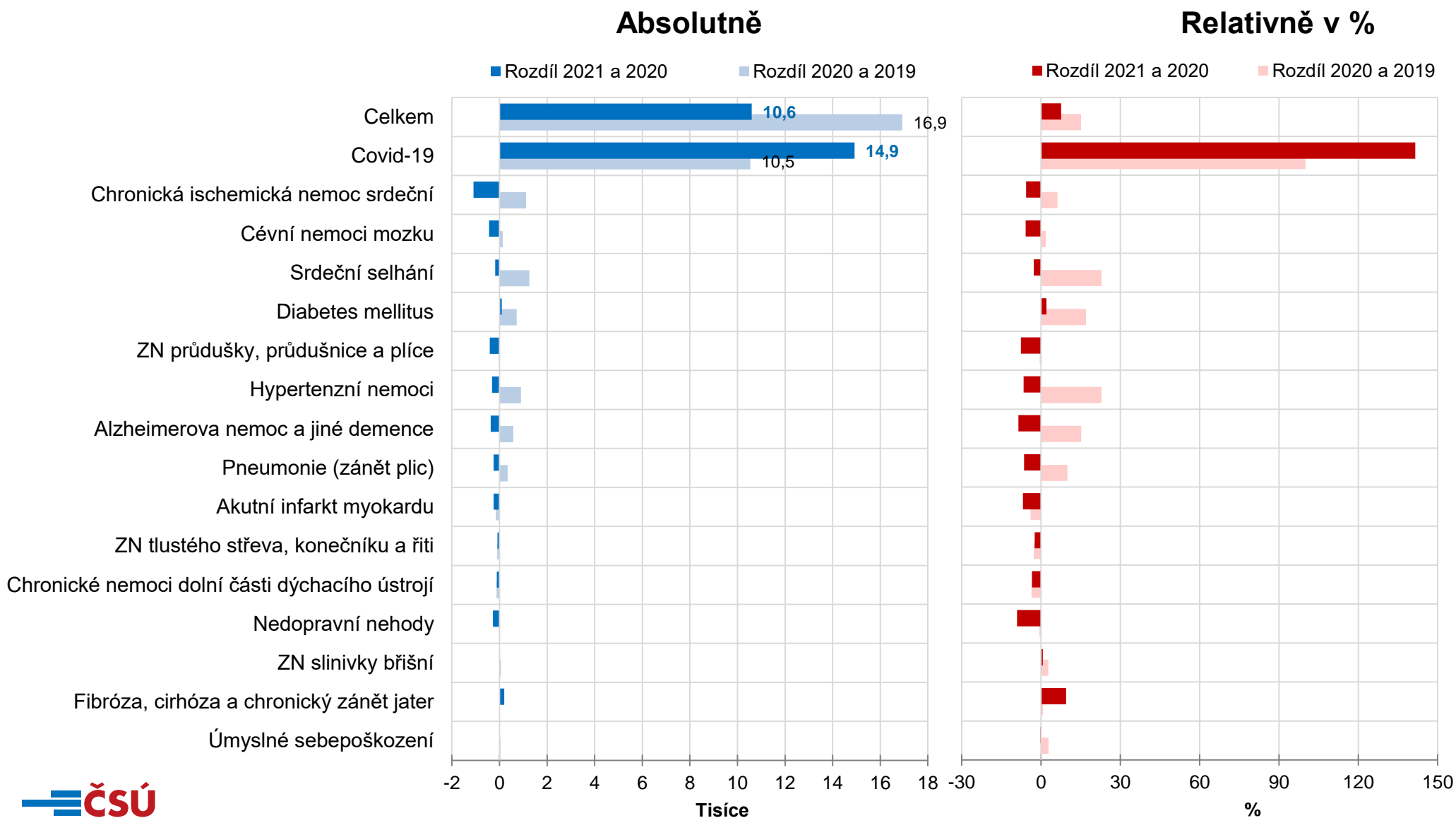
Covid-19 nejčastější příčinou smrti v roce 2021

2020				2021			
	Příčina smrti	Počet	Podíl na všech úmrtích		Příčina smrti	Počet	Podíl na všech úmrtích
1.	Chronická ischemická nemoc srdeční	19 171	14,8 %	1.	Covid-19 včetně multisystémového zánětlivého syndromu	25 455	18,2 %
2.	Covid-19	10 539	8,2 %	2.	Chronická ischemická nemoc srdeční	18 082	12,9 %
3.	Cévní nemoci mozku	7 552	5,8 %	3.	Cévní nemoci mozku	7 112	5,1 %
4.	Srdeční selhání	6 728	5,2 %	4.	Srdeční selhání	6 543	4,7 %
5.	ZN průdušky, průdušnice a plíce	5 304	4,1 %	5.	Diabetes mellitus	5 092	3,6 %
6.	Diabetes mellitus	4 993	3,9 %	6.	ZN průdušky, průdušnice a plíce	4 898	3,5 %
7.	Hypertenzní nemoci	4 822	3,7 %	7.	Hypertenzní nemoci	4 504	3,2 %
8.	Alzheimerova nemoc a jiné demence	4 350	3,4 %	8.	Alzheimerova nemoc a jiné demence	3 978	2,8 %
9.	Pneumonie (zánět plic)	3 796	2,9 %	9.	Pneumonie (zánět plic)	3 552	2,5 %
10.	Akutní infarkt myokardu	3 642	2,8 %	10.	Akutní infarkt myokardu	3 392	2,4 %
11.	ZN tlustého střeva, konečníku a řiti	3 435	2,7 %	11.	ZN tlustého střeva, konečníku a řiti	3 351	2,4 %
12.	Chronické nemoci dolní části dýchacího ústrojí	3 374	2,6 %	12.	Chronické nemoci dolní části dýchacího ústrojí	3 258	2,3 %
13.	Nedopravni nehody	3 040	2,4 %	13.	Nedopravni nehody	2 764	2,0 %
14.	Jiné formy srdečního onemocnění*	2 917	2,3 %	14.	ZN slinivky břišní	2 343	1,7 %
15.	ZN slinivky břišní	2 327	1,8 %	15.	Fibróza, cirhóza a chronický zánět jater	2 341	1,7 %

* Nemoci perikardu, endokarditida, nereumatická onemocnění chlopní, myokarditida, kardiomyopatie, srdeční zástava

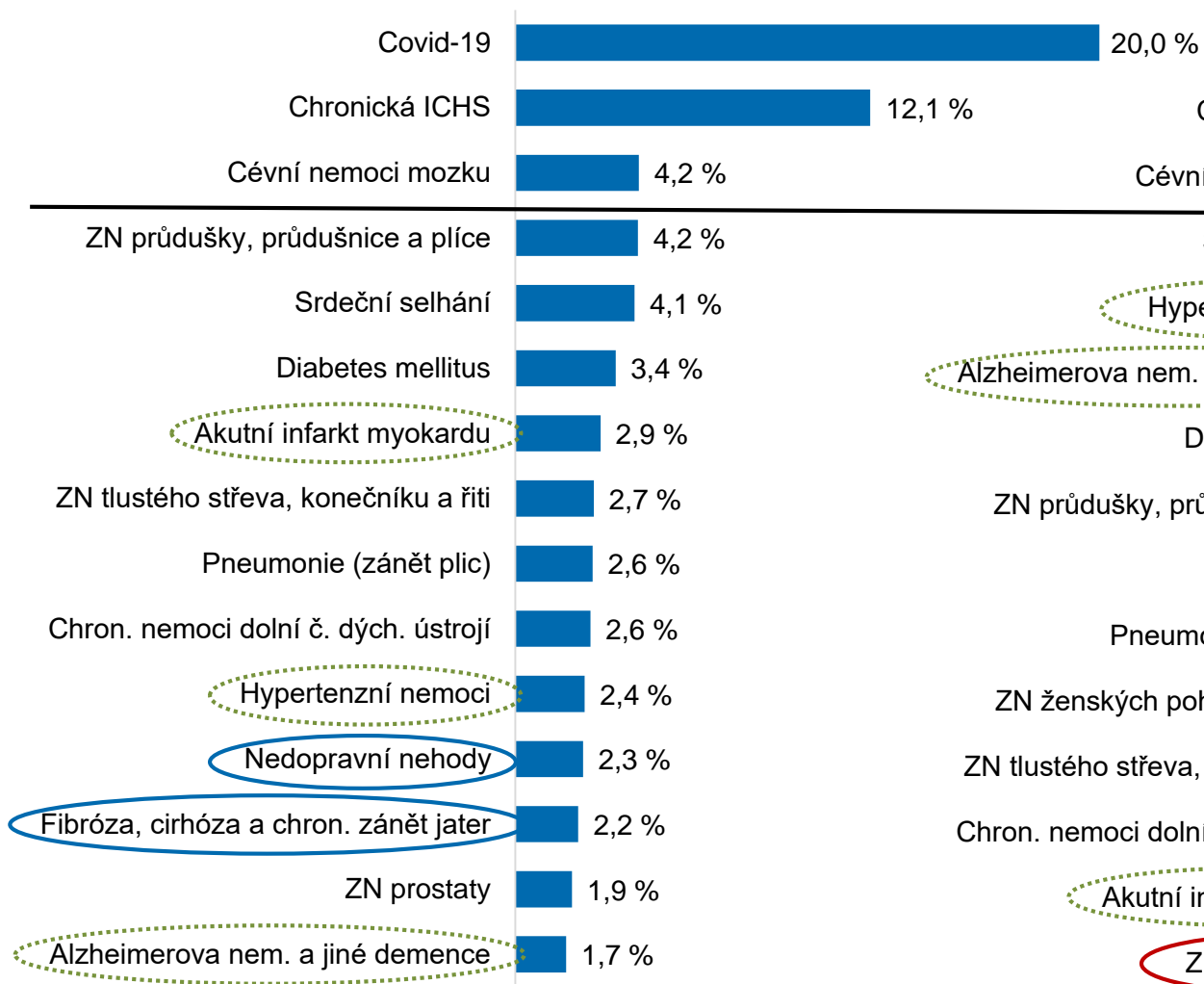
Zatímco úmrtí na covid-19 mezi roky 2021 a 2020 výrazně přibylo, úmrtí na většinu ostatních TOP 15 příčin ubylo

Meziroční změny počtu zemřelých na TOP15 příčin smrti + sebevraždy

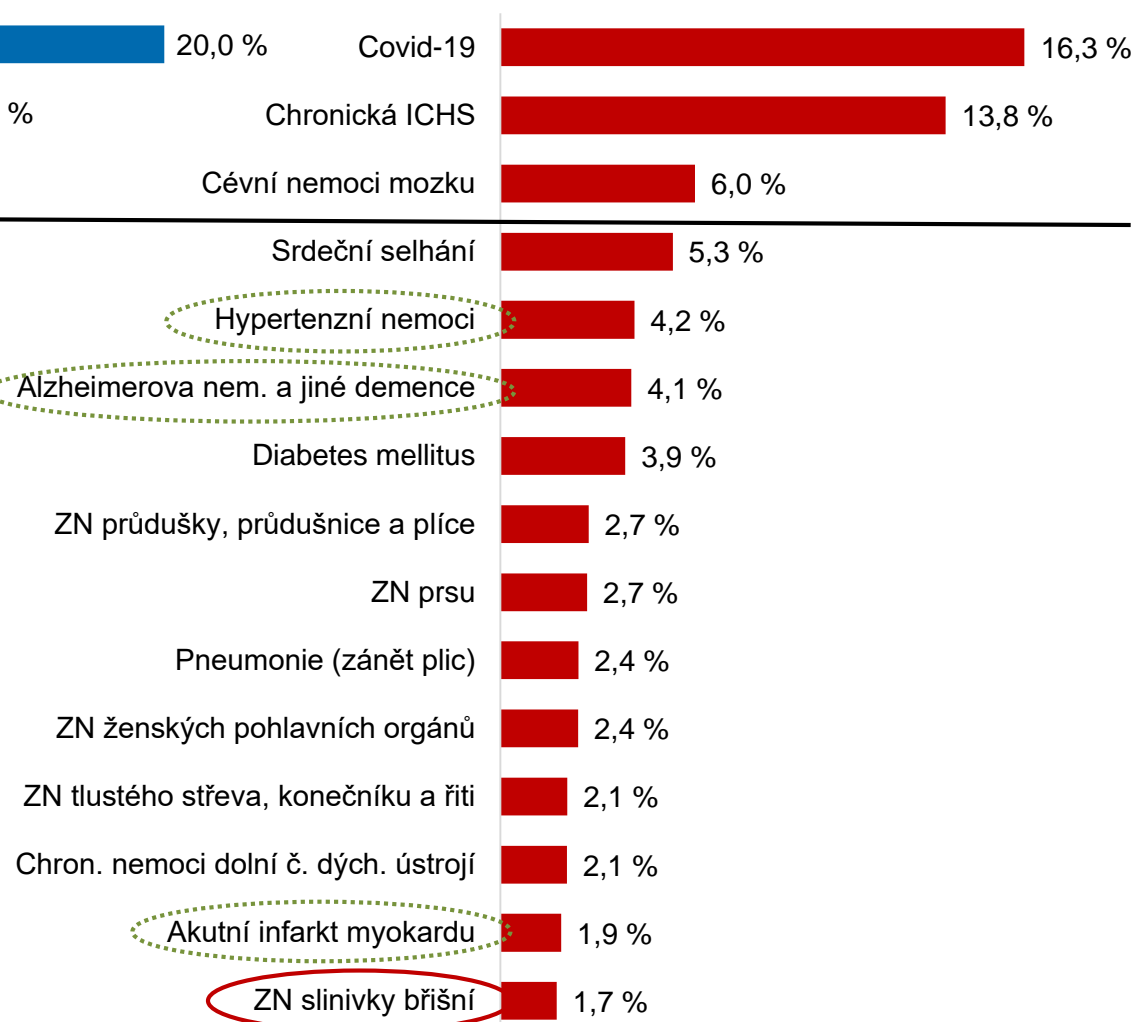

Covid-19 vedl u mužů i žen

Muži, 2021

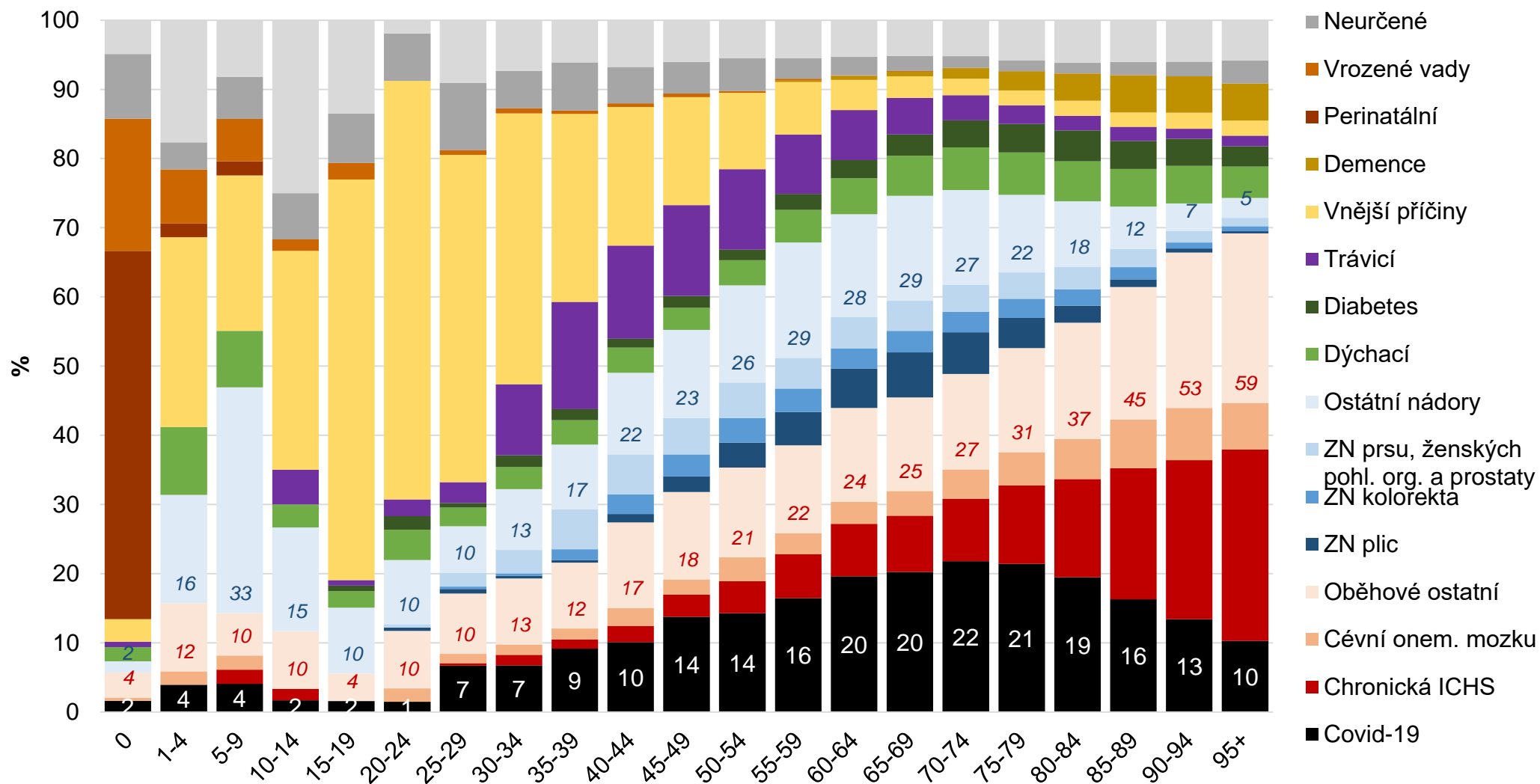

Ženy, 2021

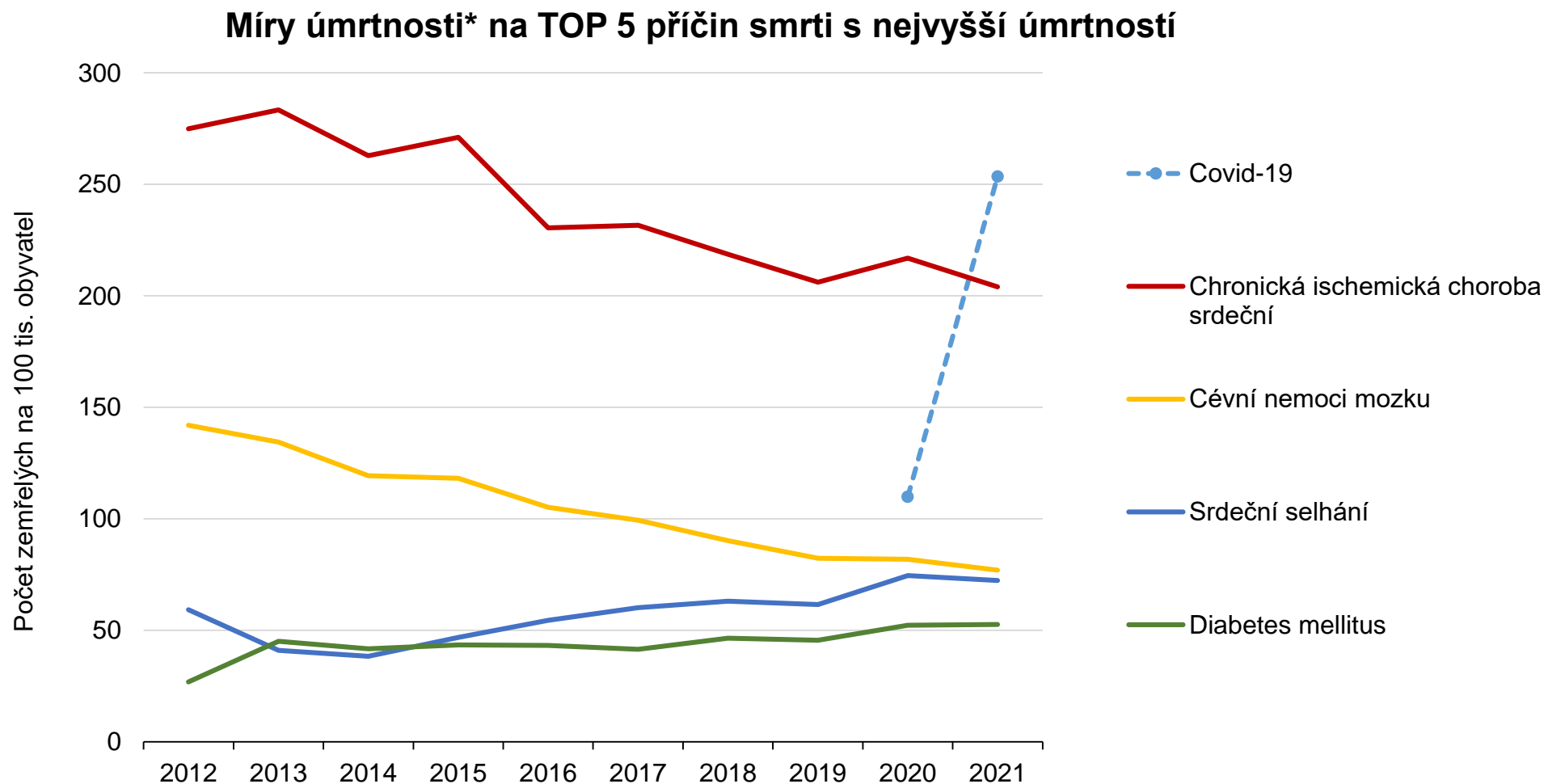

Covid-19 nejčtetnější příčinou smrti již od věkové skupiny 40-44letých (až do věku 80-84 let)

Procentní struktura zemřelých podle příčin smrti v jednotlivých věkových skupinách

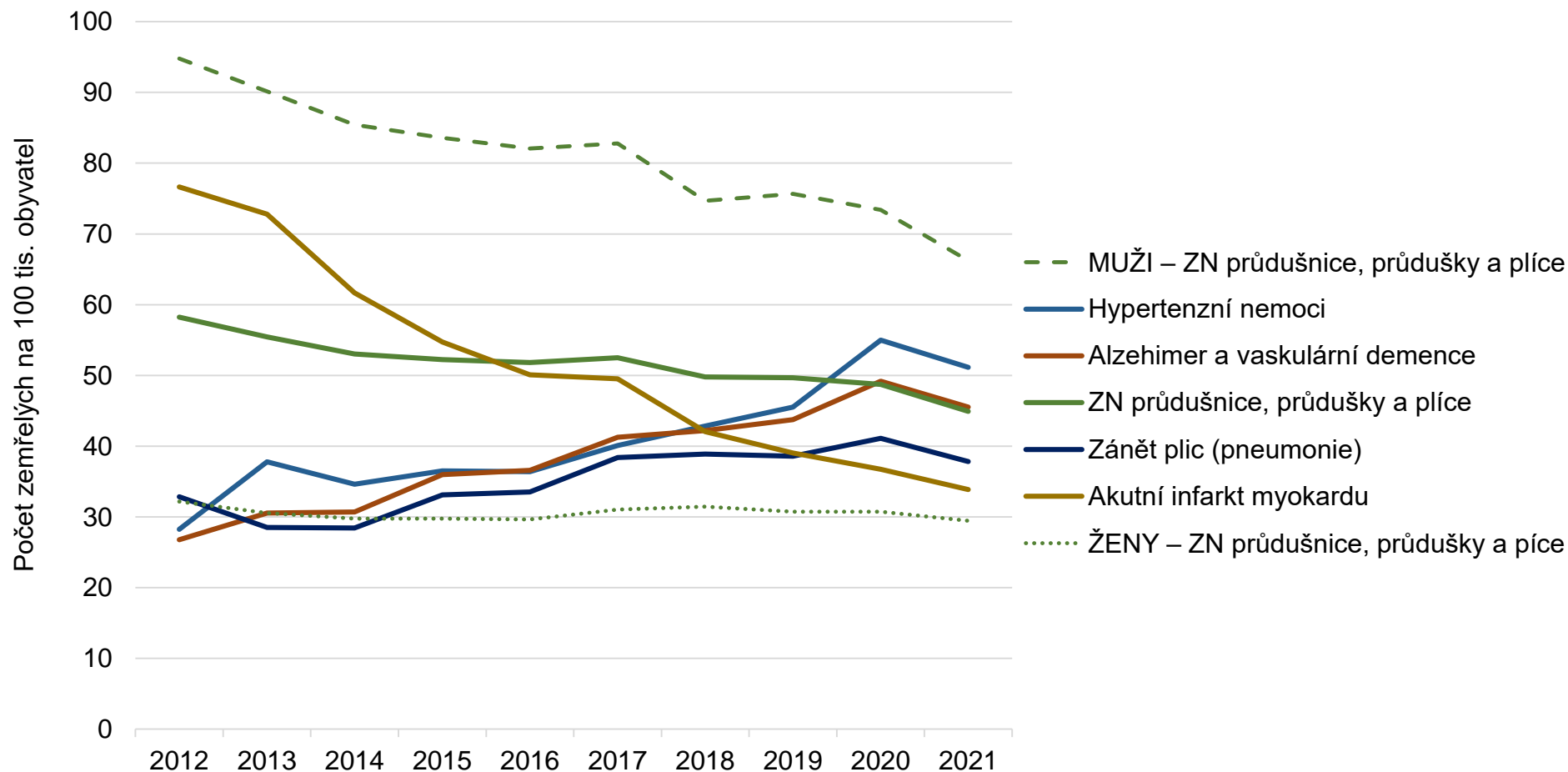

Úmrtnost na mozkové příhody dál klesá, na diabetes naopak mírně roste

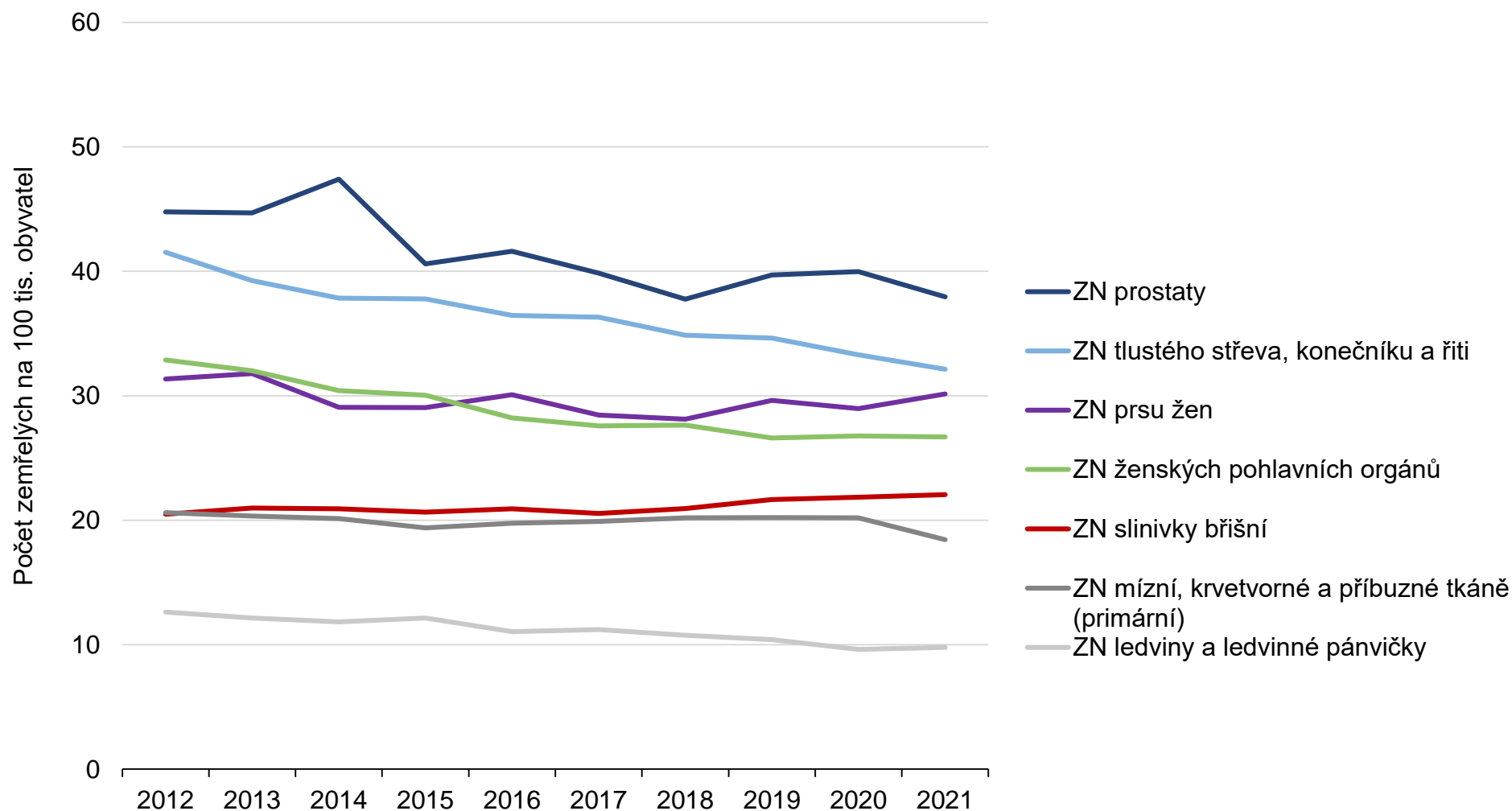
Pozitivní trend úmrtnosti na zhoubný nádor plic se nezastavil, v roce 2021 nastal pokles i u žen

Míry úmrtnosti* na TOP6 až 10 příčin smrti s nejvyšší úmrtností, 2012–2021

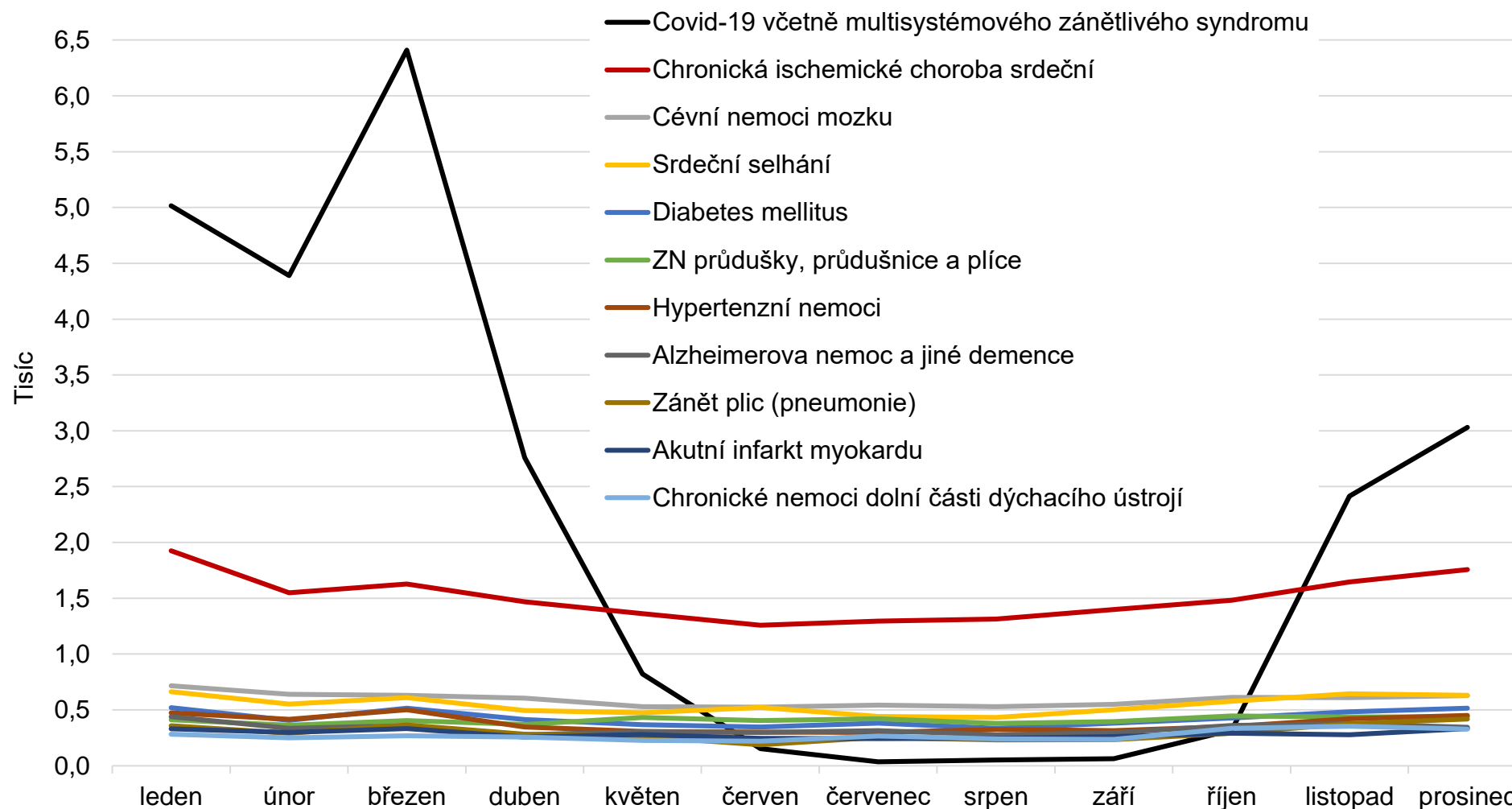
Dál klesala i úmrtnost na zhoubné nádory kolorekta

Míra úmrtnosti* na nejčastější zhoubné novotvary

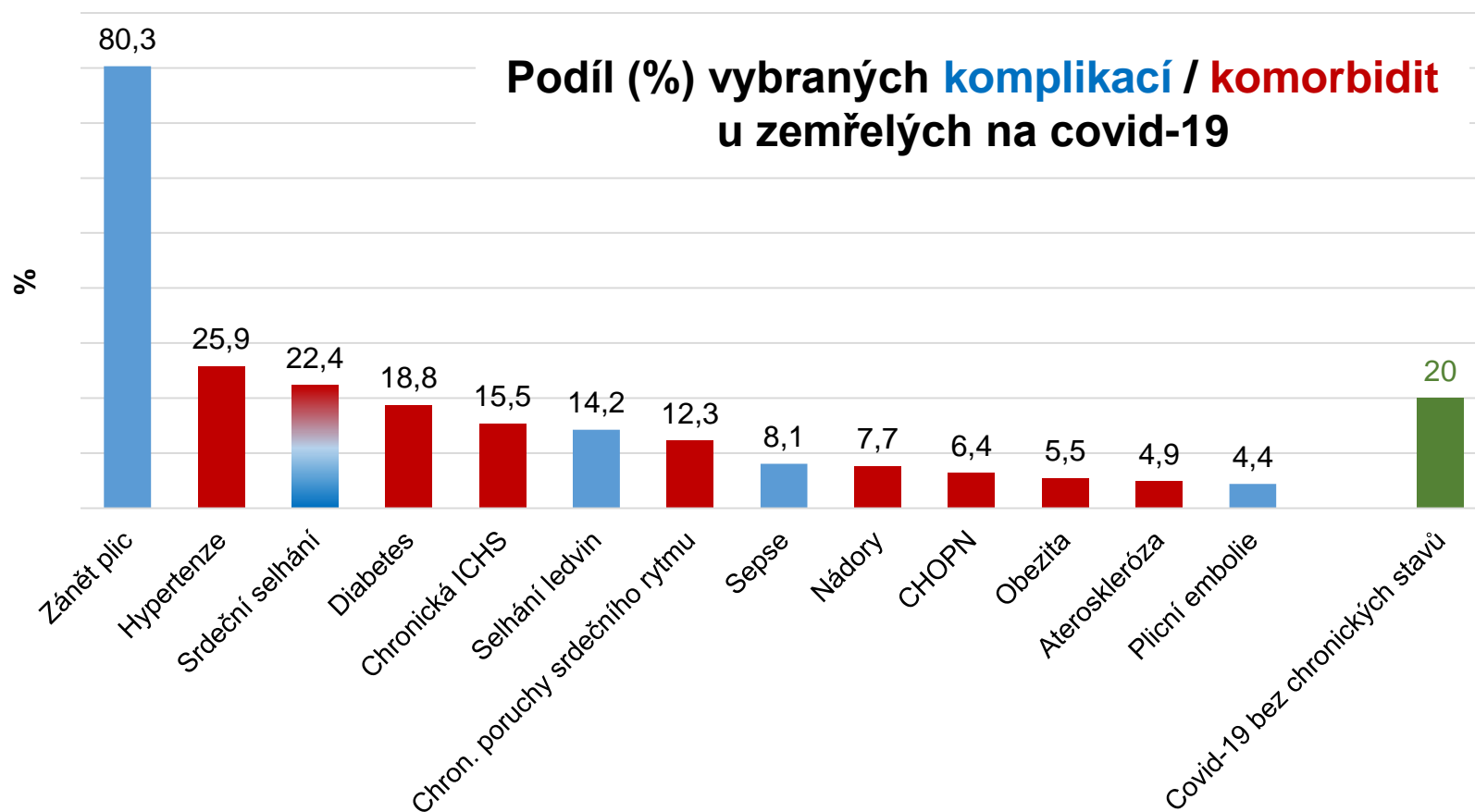
Kromě covidu-19 žádná z TOP 10 příčin smrti výrazněji nevybočuje ze sezónního profilu

Počty zemřelých na nejčastější příčiny smrti v kalendářních měsících, 2021

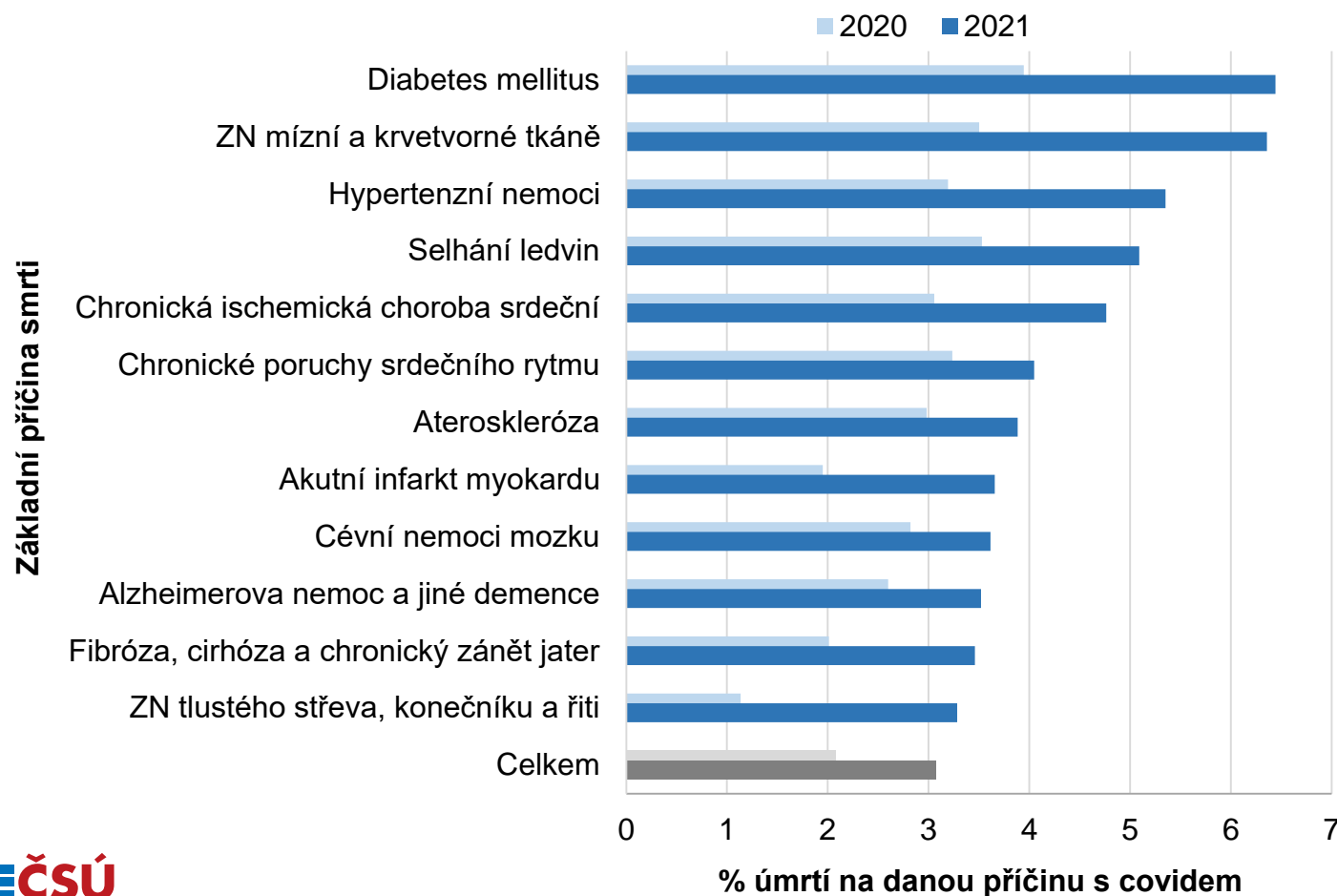
Z chronických onemocnění k úmrtí na covid-19 nejčastěji přispívala hypertenze, diabetes a chronická ICHS

- Hypertenze přímo souvisela či ke smrti přispívala v 1/4 úmrtí na covid-19, diabetes téměř v 1/5 případů a chronická ICHS v 15 %
(= na Listu o prohlídce zemřelého přítomna tato příčina bez ohledu na přítomnost jakékoliv jiné příčiny)
- Covid-19 „nekomplikovaný“ jiným závažným chronickým stavem tvořil 20 % všech úmrtí na covid-19 (5,1 tis. případů)

Covid-19 se relativně nejvíce podílel na smrti u zemřelých na cukrovku a zhoubné nádory mízní a krvetvorné tkáně

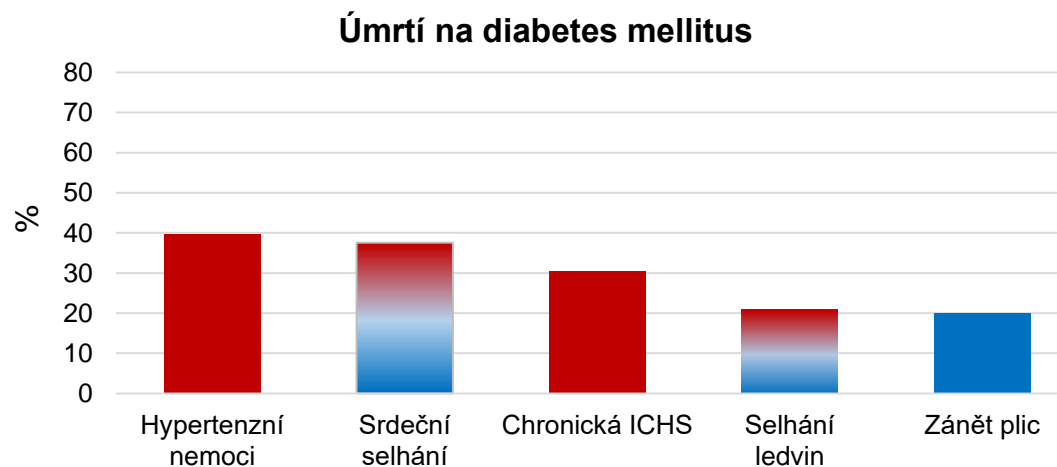
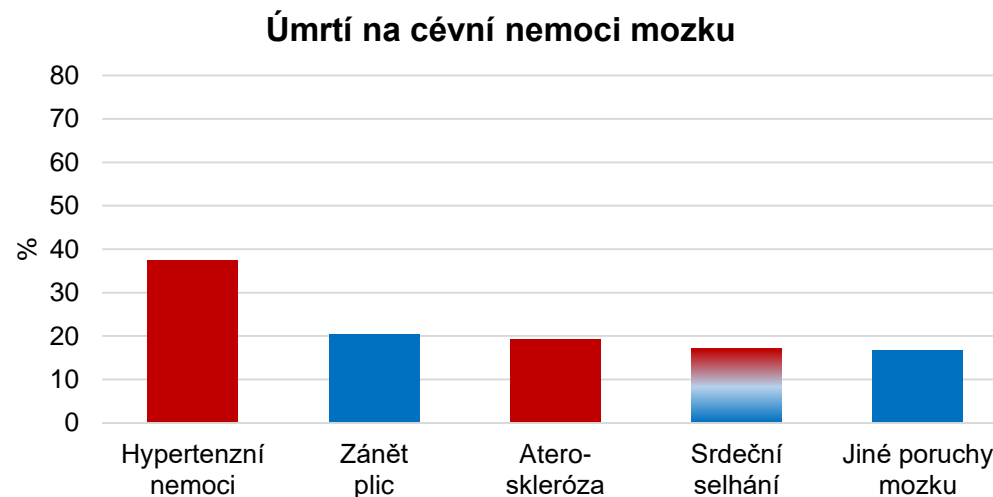
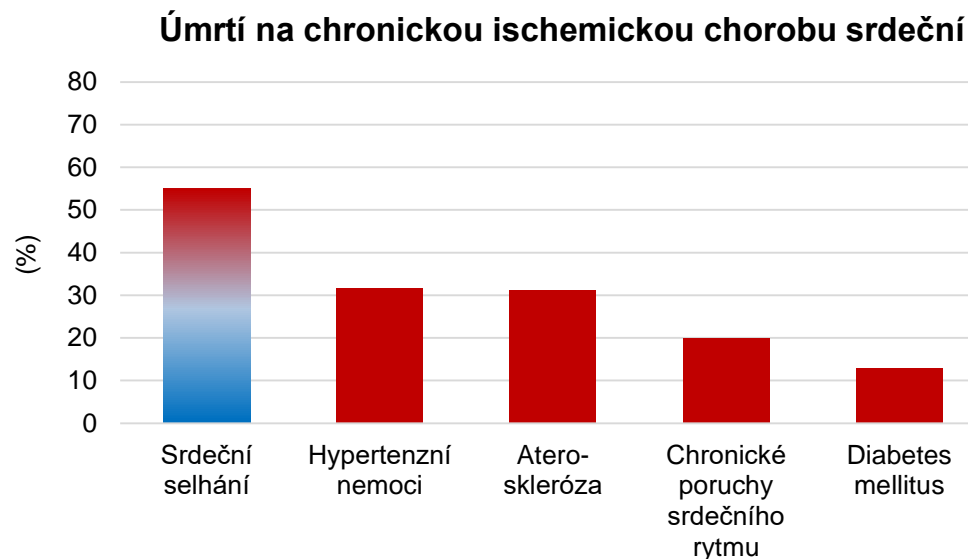
Podíl (%) zemřelých na vybranou základní příčinu smrti s covidem-19 jako se smrtí související/přispívající příčinou

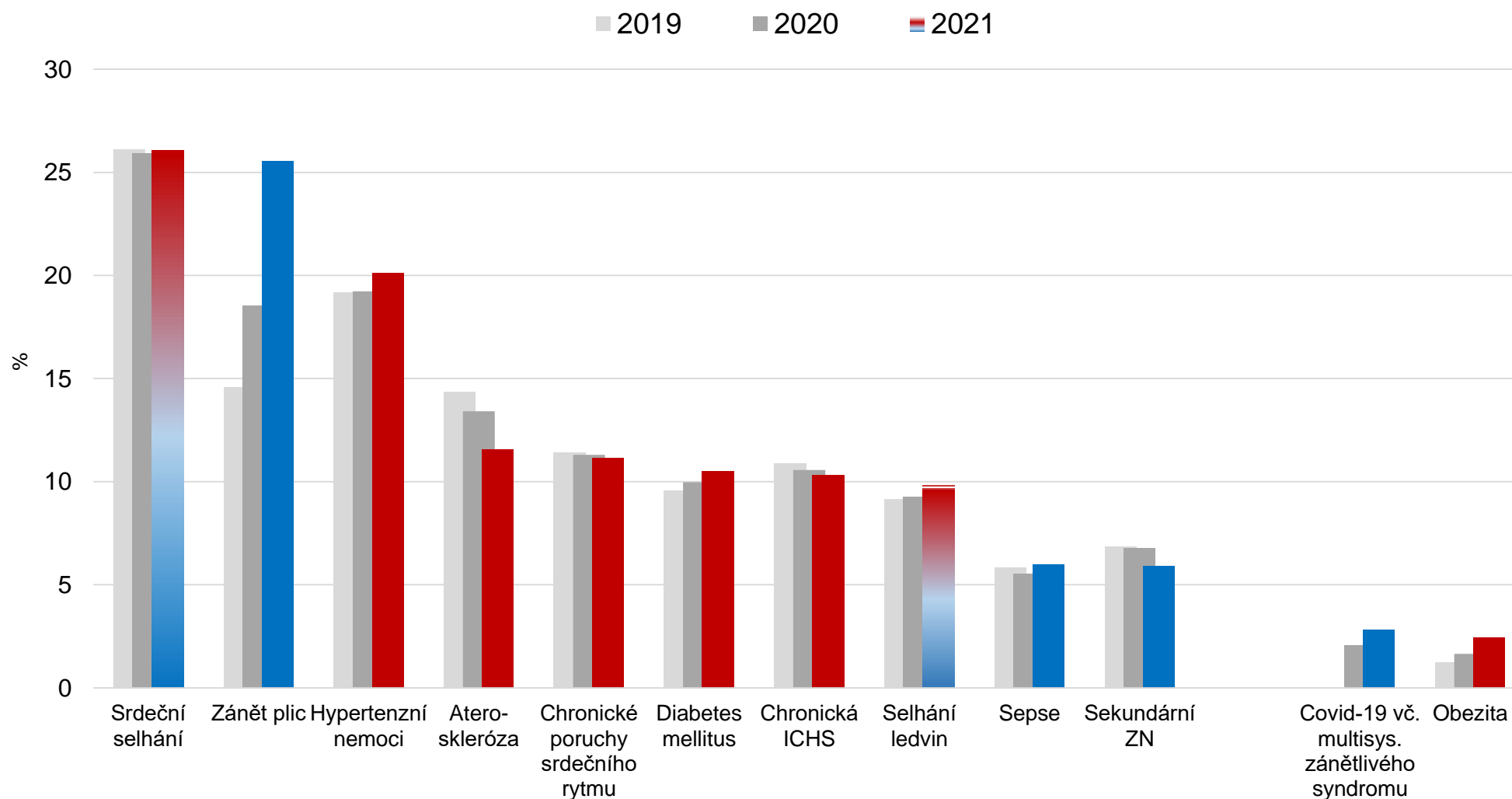
- Pokud byl covid-19 v roce 2021 určen jako se smrtí související/přispívající příčina, tak z 87 % byl zároveň základní příčinou smrti

Hypertenze souvisí či přispívá ke smrti u téměř 40 % úmrtí na cukrovku a cévní mozkové příhody

Podíl (%) vybraných komplikací / komorbidit

Nejčastěji vyskytující se komorbiditou/komplikací základní příčiny smrti v roce 2021 bylo srdeční selhání, zánět plic a hypertenze

Shrnutí

- V roce 2021 zemřelo v Česku meziročně o 10,6 tisíc osob více, tj. o 8 %.
- Naděje dožití při narození se mužům zkrátila o 1,2 roku a ženám o 0,9 roku; vrátila se tak o více než desetiletí zpátky.
- Covid-19 byl určen jako základní příčina smrti u 25,5 tisíce zemřelých a stal se nejčastější příčinou smrti, před chronickou ischemickou chorobou srdeční a cévními mozkovými příhodami.
- Covid-19 jako základní příčina smrti vévodil ve věkovém rozpětí 40–44 až 80–84 let.
- V 19 % všech úmrtí na covid-19 šlo o úmrtí bez souvisejícího či (ke smrti) přispívajícího chronického stavu.
- Nejčastější související/přispívající chronickou příčinou ke smrti je hypertenze.